

УДК 821.161.2.09 "19"

І. Р. Мисько,
аспірант

(Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова)
ira+pavelko@ukr.net

САКРАЛЬНИЙ ОНІМНИЙ ПРОСТІР ПОЕЗІЇ ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

У статті розглядаються синонімічні ряди теонімів у творчому доробку Олега Ольжича, фактичний матеріал проаналізовано за принципом лексико-семантичної організації лексики та подано за найповнішим виданням поезій автора (збірка "Вибране"). Еволюція сакралізмів простежується з урахуванням лексикографічних джерел. Сакральний онімний простір розглядається у межах понятійних груп: Бог Отець, Бог Син, Бог Дух Святий. Увага приділяється античним міфонімам та агонімам, а саме символу Богородиці.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. Дослідження проблеми *sacrum* різними галузями філологічної науки особливо поживалися за останні два десятиліття. Нещодавно побачили світ фундаментальні монографії, об'єктом яких є вивчення різних виявів сакрального у мові, мовленні, художній літературі (монографічні дослідження П. Мацькова "Концептосфера БОГ в українському мовному просторі" (2007), М. Скаб "Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери" (2008), І. Набитовича "Універсум *sacrum*" у в художній прозі (від Модернізму до Постмодернізму)" (2008). Акцентовано також, що вельми важливі питання зв'язків художнього та конфесійного різновидів української літературної мови з огляду на екстралінгвальні (войовнича атеїстична ідеологія) та власне мовні (занепад конфесійного стилю в материковій українській мові) причини довго залишалися поза увагою вчених.

У період демократизації українського суспільства, пов'язаний передусім зі здобуттям нашою державою незалежності, відновився й активно розвивається у літературній мові конфесійний стиль. Разом з дослідженнями багатьох питань, пов'язаних з ним, увагу науковців привернула проблема його лексичних зв'язків із мовою поезії. Функціонуванням сакральних лексем у народній поезії і творчості українських поетів присвячені публікації Н. Бойко, А. Бондаренко, Л. Гнатюк, К. Гриньків, Н. Дудко, Н. Журавльової, Н. Каторож, А. Коваль, М. Лесіва, Г. Наконечної, В. Німчука, Н. Пуряєвої, Н. Сологуб, М. Юрковського та ін. Семантико-стилістичні особливості окремих зразків сакральних експресем поряд з іншими групами лексичних одиниць, що функціонують в українських поетичних текстах різних авторів, аналізують у своїх дослідженнях Л. Пустовіт, Т. Берест, М. Мельник, Л. Петрова, Л. Селіверстова, О. Черевченко. Однак і на сьогодні до кінця не схарактеризована лінгвістична природа сакральної лексики, залишається невстановленим її компонентний склад, спільні ознаки сакральних одиниць, досі ґрунтовно не описані семантико-стилістичні особливості їх реалізації в поетичному контексті. Не став об'єктом спеціального дослідження онімний простір поезії Олега Ольжича. Це і зумовило вибір дослідження та його актуальність, оскільки є потреба, враховуючи стійкий інтерес сучасного мовознавства до проблем художнього стилю і, зокрема, його зв'язків з іншими різновидами літературної мови, зокрема конфесійним, досліджувати сакральний простір поетичних текстів конкретних авторів, щоб заповнити лінгвостилістичну лакуну, спричинену верховним "табу на думання" та войовничим атеїзмом.

"Усе живе в українській ліриці ХХ століття, – зазначає В. Моринець, – має в собі більш чи менш виражений, але обов'язковий трансцендентний порив, сакральне відчуття Абсолюту, незалежне від диктату суспільної практики, конкретних історичних обставин й агресивних стереотипів суспільної свідомості" [1:15]. На лексичному рівні це виявляється крізь призму християнських теонімів, адже саме вони відображають низку філософських і релігійних переконань, естетичних прагнень та емоційних відчуттів.

Празька школа, яка постала в еміграції у міжвоєнний минулого століття, – унікальне явище в історії української літературної мови. Яскравий талант і патріотизм таких поетів, як Є. Маланок, О. Ольжич, О. Лятушинська, О. Теліга, О. Стефанович, пояснюють той факт, що їхня творчість заповнила прогалину в українській літературі періоду 30-50-х років минулого століття. Їхній ліричний доробок істотно вирізняється в українській літературі ХХ століття вольовими імперативами, націєтворчим пафосом, синтезом національного світовідчуття і європейського модернізму.

У використанні сакральної лексики поети-празжани звертались до традицій світової та української літератури. Це простежується у використанні ними цілої низки міфонімів, які включають в себе міфоантропоніми, міфотопоніми, міфозононіми, міфоперсоніми і теоніми, а також агоніми. Теоніми – назви богів і божеств. Їх, своєю чергою, поділяють на монотеїстичні (у тому числі християнські) і політеїстичні (язичницькі).

Мета дослідження – різноаспектно дослідити специфіку вербалізації сакральних онімів в поезії Олега Ольжича.

Олег Ольжич – герольд нескореного покоління, один з найяскравіших представників вогняної музи творців-націоналістів "празької школи". Його, як багатьох інших своїх синів і дочок, рідна нація

© Мисько І. Р., 2013

сприймала через окуляри марксистсько-ленінської ідеології як ворога. Його доля та чин зовсім замовчувалися, або потворно перекручувалися [2: 5]. У статті "Українська історична свідомість" Олег Кандиба прямо вказав на глибинну міфічну ідею Божої опіки над нашою нацією: "Це почуття посвяченості землі, чинів і зброї – спільноти, таке ж далекосягле своїм значенням, як Боже помазання її провідників. Божа благодать. Що сходить на прапори народу чи війська, виключаючи кожний сумнів, – це те головне, що рішає про її перемогу" [3: 182].

Дослідження теонімних назв проводимо у творчому доробку Олега Ольжича у межах синонімічних рядів з домінантою Бог. Вони складаються з декількох поняттєвих груп. До першої відносимо позначення Бога як Абсолюту (Господь, Господь Бог). В. Шевченко у словнику-довіднику з релігієзнавства подає дефініцію цього поняття прихильниками різних релігійних течій: "Бог – верховна надприродна істота, основний об'єкт релігійного поклоніння. У політеїстичних релігіях богам підвладні окреслені сфери світобудови і людського життя. У монотеїзмі Богу надається роль творця і керманича всього світу. Прихильники деїзму вважають, що Бог, створивши світ встановивши його закони надалі не втрачає світ в житті свого творіння. Політеїсти ототожнюють Бога з природою. Матеріалісти вважають його витвором людської фантазії" [4: 56].

У найновішому словнику епітетів української мови знаходимо такі означення теоніма Бог:

Багатий, багатолитий, багатомилостивий, безмежний, безмежно-безначальний, безсилий, безсильний, безсмертний, важливий, великий, величний, відчутний, вічний, воскресаючий, воскреслий, всеблаженний, всевидючий, всевидущий, всевладний, всезнаючий, всемогутній, всемогучий, всеправуючий, всесильний, всетворячий, всюдисущий, дальносяжний, довготерпеливий, древній, єдиний, єдиносущий, забутий, зримий, милосердний, милостивий, могутній, мудрий, непереможний, несмертний, несотворений, первісний, праведний, правий, предвічний, премилосердний, премудрий, розумний, світлосяйний, святий, сильний, стародавній, тисячосильний, чоловіколюбний, щедрий [12:38]. Чимало художніх образних означень – епітетів бачимо в збірках Олега Ольжича, а саме: Бог багатий, ясний, радісний, міцний, розумний, мудрий, грізний, дужий, вічний: "О, невмолимі скам'янілі дні! Міцна рука над людьми і богами"... Чигає там, у сірій даліні, Лягає горами за нами. Ми подолаєм знов. Ще не одні Нам скоряться. Над все є вірна криця. Та нам також судилося розбитися. Колись і десь об гори кам'яні [3: 30]; "Трізний Боже суворих і гордо-убогих, Кутино фанатичних пустель. Ми тобі покладемо суходолу під ноги. І запалимо свічі осель" 5: 52]; "Земля широка. Мудрий в небі Бог. І серце людське – мужнє і велике" [5: 91]; "Бог ясний між людьми ходить. Бог навчає людей роботи. – "Розбудіте, помийте потом, І уродить земля, уродить" [5: 161]; "Господь багатий нас благословив Дарами, що нікому не одняти; Любов і творчість, туга і порив, Одвага і вогонь самопосвяти" [5: 170]; "У міцного, радісного Бога, У надії чудодійні зела. Ой не дурно сонячна тривога В барокових лініях костела" [5: 173]; "О Націє, дужа і вічна, як Бог, – Не це покоління холопів, – Хто злото знеславить твоїх перемог При Корсуні і Конотопі" [5: 190]. Нерідко трапляються у мовленні Олега Ольжича стверджувальні речення: "Бог рече: "І буде громада, Мудрі старці, врочисті свята, Смирні діти, тихі дівчата, Любі приятелі – розрада" [5:1 61].

З XVI ст. в українській мові на позначення Бога стало вживатися і слово "Пан" з чітко акцентованою етнонаціональною семантикою (СУМ XVI-XVII, 3,3), яке поширилося під впливом польської (ЕСУМ, IV, 272-273). Засвідчено цю назву і в поезії Олега Ольжича Муки св. Катерини: "Коли так мій Пан Небесний хоче, Не боюсь я дуби і коліс" [5: 85].

Значення "Господь" у семантичній структурі слова "Пан" подибуємо і в "Словарі української мови" за ред. Б. Грінченка (Грінч., III, 91), а у Словнику української мови таке значення не зафіксоване (СУМ VI, 41). Засвідчує слово "Пан" як синонім до назви Бог лексикографічна праця – "Словник синонімів української мови": Бог (Біг рідко): 1) за релігійними уявленнями надприродна істота, що створила світ, керує ним, Господь, Господь Бог, Творець книжн., Творитель церк., Сотворитель церк., Спаситель церк., Всевишній (Усевишній) церк., Всеблагий (Усеблагий) церк., Всемогучий (Усемогучий) церк., Передвічний книжн., Бозя дит., Вишній церк., Вседержитель (Уседержитель) церк., Цар і Отець (Владика) небесний церк.; 2) у язичницьких, політеїстичних віруваннях – одна з надприродних істот, що керують світом, Божество, Божок розм., Небожителі книжн. (перев. про богів античної міфології), Безсмертний книжн. (в античній міфології)[6: 78].

Утворенню фразеологічних сполук з теонімом Бог сприяє глибоко закорінена національна свідомість: "Ще, слава Богу, є такі Дівчата, що тебе не схочуть. Удар незримої руки, Що хвилі може нас заскочить" [5: 163]. "І небо, й земля в хмарі. Нечуваний вітер дме. Господнє ім'я – Кара, Господня хвала – Меч" [5: 53]; "На грудях зводите руки, Бороните душу вашу – Не ждять ніхто милосердя – Я камінь з Божої праці" [5: 93]; "І усі ми почули, як Божя огненна рука Нам на чолах спочила і стягах з подобою лева" [5: 94]; "Рівний стан у обраниці, гордий, мов вежа наріжна, Наче смоква багатий, позначений ласкою Бога" [5: 99]; "А там, в майбутній злотній даліні – Шалені коні і гарячі лиця, Персеполіс у димі і огні І Олександра божесьька десниця" [5: 47]; "Захочеш – і будеш. В людині, затям, лежить напів-божесьька сила. Зрослась небезпека з одважним життям, як з тілом смертельника крила" [5: 185].

Активне протиборство Добра і Зла, Бога і Диявола, у творі О. Ольжича "Бог ясний між людьми ходить" усимволізовує вербалізоване в промовистих словах-образах сакрального плану два стилі життя: спокійний, розмірений, хліборобський і активний, небезпечний, мисливський. Перше бажане в рівноправному цивілізованому суспільстві, друге – необхідна умова виживання в праісторичні часи. Отож, для контрастної характеристики образу Бога Олег Ольжич широко використовує антонімічний зв'язок: Бог-Диявол: А Диявол: "Не вірте казці! "І натхненний, в болючій тузі: "Дійсна вітха і справжні друзі – В небезпеці і у нещасті!" [5: 161]; "А Диявол його не чує. Загадався, схилився на ногу" [5: 161].

З часом у Старому Завіті, а пізніше і в Новому утверджується образ Бога-Отця: його батьківство поширюється спочатку вибірково на обраний ним самим народ, Ізраїль (Вих. 4, 22), хай якими б були його прогріхи (Іс. 64,8). Після вигнання (Іс.56,7) і в Новому Завіті (Мт., 21.13). Боже батьківство поширюється на все людство, євреїв і не євреїв. Бог з'являється також в образі матері (Іс., 49,15) та (Ос.11, 8). Нарешті, це Бог любові і ніжності, образ якого поступово розкривається через пророків та псалмістів (Пс., 103,13), а в Новому Завіті – через Ісуса, який зробив це одкровення центром свого послання (1, Йо.4,16 "Бог є любов"). Згідно з тлумаченням Нового завіту це Бог любові є Богом триєдиним: Бог, звичайно,єдиний, але це Бог у трьох "особах": Отець, Син (слово отця втілене в Ісусі) і Святий дух. Між цими трьома особами існує любов така досконала, що будучи трьома, вони є одним [5:39] Отож, другу групу складають синоніми зі значенням першості у Святій Трійці: "Забудьте жінки і діти, Невільні звільніть серця. Легкі і ясні йдіте Узрїти лице Отця" [5: 53].

До третьої групи відносимо Бога Духа Святого: "Перекинувся у небі місяць. Духи вже третину його ззіли" [8:35]; "Душі – дзвінко-струнки і тіла – пружні" [5: 42]; "І радісно духу дивиться, Як тіло тяга кулетом, Стискає гарячу рушницю І вперто повзе вперед" [5: 44]; "І дух, бадьорий, гострий і п'янкий, Розколотого долотом каміння!" [5: 57]; "Дух – крига і – стихія вогняна. Плекання тіла й спалювання тіла" [5: 181]; "А дух Революції, - п'єси його ти всією душею своєю" [5: 186]; "Гранати, петарди, живий арсенал із плоті розкутого духа" [5: 190].

У біблійній традиції Христос – боголюдина, яка вмщує в собі всю природу Божу, друга Особа Пресвятої трійці, син Господа Вседержителя. Це символ єдиного Господа, Спасителя, Месії, Боголюдини, Вічного життя; Воскресіння; Радості світу; звільнення від земних пут, гріховності; перемоги Духа над матерією; Спасіння людства від загибелі [7: 72]. Християнські канони закликають вірити "в Єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, Єдинородного, від Отця Рожденного перше всіх віків Світло від світла. Бога Істинного..., родженого, несотвореного, єдиносущого з Отцем..." [8: 45]. У словнику символів читаємо: "Наше спасіння Ісус Христос здійснював ученням своїм, життям Своїм, смертю Своєю та воскресінням Своїм. Учення його буває для нас спасінням, коли ми приймаємо його всією душею і чиним відповідно до нього.." [9: 32]. Отже, слово-символ Христос містить компоненти "спасіння", "страдництво", "безкорисливість", "милість", "всемогутність", "всепрощення", "відродження". Це виключно об'ємний за внутрішній змістом образ-ідея. [14: 73]. Термін "Христос" зазвичай уживають християни щодо Ісуса. Власне назва "християни" походить від "Христа", вона з'явилася близько 40 р. після Р. Хр. сперше як глузливе прізвисько на означення учнів Ісуса в Антіохії (Ді. 11, 26), на доказ того, що вони утворювали окремі від юдеїв громаду[6: 237].

Дослідник теми Христа в українській літературі Я. Розумний простежує трансформацію цього образу "в постать людинолюбця" і в символ національного терпіння, розп'яття і воскресіння [11: 491]. Двофункціональність символіки Христа автор вбачає, з одного боку у вірі у воскресіння, тобто відродження. З іншого – у людському безсиллі, байдужості. Образ Христа стає "джерелом" найвищої духовної сили. У Олега Ольжича: "Вранці – сонце і небо чисте, І пташині радісні хори. О хвала, хвала Тобі, Христе, Ісцілилося серце хоре" [5: 38]; "За шмат гнилої ковбаси Ти батька й матір продаси. І говориши Христу: "Єси. О, помози братів продати" [8:108]. На божественності особи Христа акцентує свою увагу Олег Ольжич у Вірші "Молитва", а саме на його всемогутній силі, вважаючи, що кожен повинен наслідувати Ісуса Христа і бути Його учнем: "Велика міць твоя, Ісусе Христе, Коли й цього до Тебе привела. Він молиться. І ніжно-променисте, що світиться з-під дикого чола" [5: 138].

У збірці Олега Ольжича бачимо і глибоко закорінені античні міфони́ми: "Заходить сонце. Кане тишина. Холодна алябарстова Атена. Не повернула втомлена луна Лже-патетичний оклик Демостена" [5: 47]; "На наших боці сам Зевс, На наших боці паревага" [5: 107]; "А на острові в морі кажуть, Пружногруді жриці Киприди Так солодкі пестоці знають, Що вмирають мужі від щастя!" [5: 152].

У збірці "Підзамча" у творі "Сонна Венус" автор наводить міфони́ми парами: "П'янка сопілка фавна, що вона з гуцавини метеликами лине; Співають дзвінко сонячного дня Птахи і листя, вітер і хмарини" [5: 86]; "О, дяка, дяка, Неземна, прегарна! Та ж буде все лише твоїй хвалі: І мудрий устрій римської землі І поле Марса, і холодна Карна" [5: 179]. Ілюстрацією цього мудрого устрою слугують два римські теоніми – імена бога війни Марса (це ім'я включене в топонім Марсове поле, лат. Campus Martius, де в Римі відбувались народні збори, спортивні змагання й військові паради) та богині фізичного розвитку і захисниці дітей Карни.

Слов'янські теоніми в поезії Олега Ольжича втілюють світоглядно-культурні орієнтири українського народу: *"До дна Каялу вилято далеку, Та Див вже знову у верхах дерев"*. З'являється в автора збірки "Рінь" й образ персоніфікованої постаті бога Коляди, пов'язаної із зимовим (Різдвяним) календарним обрядовим циклом стародавніх слов'ян: *"Деся він іде, Коляда, деся ступає широко. Прийде – і відкриють галявини радісні вруна.."* [5: 33].

У творчій уяві поета постає й образ Негритянського Божка: *"Наш бог – маленький чорний ідол. В наметі нашого вождя"* [5: 36]; *"І ніздрі бога, ласі і тупі; Вдихали піт і курева даяній"* [5: 131]; *"І бідний бог – близький до божевілля"* [5: 131]; *"Могучий бог то червонів, то блід. І сіпався на вбитому гвіздкові. Як прагнув він різкий і тужний вид занурити у кучері шовкові!"* [5: 132]; *"У мене теж у черепі гвіздок, Я також бог, великий і безсилий"* [5: 132].

У своїх віршах Олег Ольжич має і міфологічний образ Тота – легендарного царя людоежерного африканського племені: *"Двох царівен везли ми для Тота, для царя, як лев, страшиного в злості"* [8: 176]; образ Нума – долини легендарного злого Бога в Африці: *"Шість племен чигало по дорогах. Вісім сел. Зрівняли ми з землею. Та в долині Нума, злого Бога, Нас обпали силою всією"* [8: 176].

Використовуються у творчому доробку Олега Ольжича агіоніми (імена святих), оскільки сюди входять також імена вищих духовних істот – ангелів, ці оніми, як теоніми, позначені високим ступенем сакральності: *"Архангельська срібно-голоса труба гремить крізь простори і душі"* [5: 75]; *"З них ні оден вас не обійматиме, злото дзвонних не розгубить слів. Та родитимуться довго янголятами Смертні діти смертних матерів"* [5: 115]; *"Буває часом: мило мати друга, Що все простив, і вигляд твій і вдачу. І зносить в янгольськїм терпінні і любові твоє рendent Суданському Божкові"* [5: 126]. Агіоніми, залежно від сутності номінованого, виражають відповідні якості, ознаки, надають поетичному тексту емоційного відтінку піднесеності: Богородиця – Символ Матері, Цариці Небесної, Життя, Світла, Мудрості, Таїни, любові; заступництва, радості і смутку; ідеалу жінки - матері; союзу божественного і земного; духовного порозуміння володарки і надії всіх народів [11: 32].

Богородиця (Богоматір, Мадонна, Марія) у християнській релігії – це назва Матері Ісуса Христа. На думку вчених, ім'я Марія походить із давньосемітського "Міріам" й означає "гіркота, смуток; та, що ридає й ронить сльози". Інші вважають, що ім'я "Марія" перекладається як "вищість, піднесеність, перевага; славна, знаменита, чудова. За Біблією, до Святої Диви злетів архангел Гавриїл і мовив: "Дух Святий злине на тебе, і Всевишнього сила обгорне тебе, через те й Святе, що народиться, буде Син Божий" [11: 32-33].

Образ Диви Марії творився протягом двох тисячоліть. Багатостраждальна мати, яка розділила із сином тернистий шлях, всемілостива жінка, справедлива заступниця, світла мудра, сповнена всеперемагаючої любові – такою постає Богородиця в проповідях фольклорі, літературі, мистецтві. Ірина Дмитрів слушно зазначає, що культ матері в українців є особливим, оскільки не вичерпується лише пошаною до біологічної матері, а має ширші обрії – це і Божа мати, і Церква, яка об'єднує християн, а також земля, на якій Бог кличе до життя. Чільне місце в католицькому богослов'ї займають символічні назви Божої матері. Це і Небесна Драбина (через яку Бог прийшов до людей), і Золотий Кивот (бо Марія певний час носила Бога у своєму лоні і завжди – у серці), і Мати Життя (бо Єва принесла гріх у світ, а з гріхом і смерть, Марія ж дала світові Христа, який є Дателем життя вічного) та багато інших [12: 75-76]. В узагальнено-філософському плані образ Марії зростає в символ національної трагедії, всеукраїнського терпіння, покори життєвим тортурам, горя матері – України. У цьому плані показове твердження Олега Ольжича: *"За шмат гнилої ковбаси Ти батька й матір продаси, І говориши Христу: "Єси, О, помози братів продати, "Продать сестер, о Божя Мати, Дітей, дружину, все продати, Щоб випнутись на гору й мати, Що мають господа й магнати"* [5: 108]; *"Також наука ...: Зжалься, Божя Мати! Рахуй та мірай, мірай та терпи, Бери, приносъ з кладовищ черепи, Щоб їх якимсь насінням наповняти"*. [5: 167]. Присутній і образ Святого Юрія і Святої Катерини: *"Між юрбою дрібязково-сірою, Як качками на брудній воді, мов лебеді, летючі із вирію, Впали Юрієві джури молоді"* [5: 115]; *"Як зв'язала Діву Катерину, Посіпаки в храмі на стіні, Рвали біле тіло, що хвилину, Припікали рани на вогні"* [5: 85].

Отже, аналіз корпусу теонімних номенів у поезії Олега Ольжича свідчить, що найчисленнішу групу теонімів становлять лексеми на позначення Бога як Абсолюту (Господа, Господа Бога). Онім "Богородиця", що входить до складу агіонімів, разом із назвами ангелів, архангелів також характеризується сакральністю. Крім синоніміки, у творах Олега Кандиби бачимо й наскрізний антонімічний контраст: Бог – Диявол. Глибоко закорінений автор і в традиції античної і слов'янської культури, що яскраво втілюється у відповідних міфонімах.

Перспективною видається наукова систематизація сакрального лексикону у текстах конкретного поета чи празької групи загалом за поняттєвими полями ("священна особа", "священна дія") з урахуванням контекстуальних природжень та ситуативних модифікацій. Можна також дослідити сакральні топоніми та ороніми з лінгвопоетичного та теологічного погляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

ЕСУМ – Етимологічний словник української мови : В 7 тт. / за ред. О. С. Мельничука. – К. : Наукова думка, 1982–2006. – Т. 1–5.

Словарь української мови / за ред. Б. Грінченка. – К. : Наукова думка, 1996. – Т.1–4.

СУМ – Словник української мови / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Т. 1–11.

СУМ XVI–XVII – Словник української мови XVI–першої половини XVII ст. / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ. – Львів, 1994. – Вип. I. – 151с.

1. Моренець В. П. Сучасна українська лірика (особливості розвитку і логіка саморуку) : дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : 10.01.01/ Моренець Віталій Пилипович. – К., 1994. – 442с.
2. Іванишин П. Олег Ольжич – герольд нескореного покоління / Петро Іванишин. – Дрогобич : Відродження, 1996. – 220 с.
3. Ольжич О. Цитаделя духа / Олег Ольжич. – Братислава, 1991. – 246 с.
4. Шевченко В. М. Словник-довідник з релігієзнавства / В. М. Шевченко. – К. : Наук. думка, 2004. – 560 с.
5. Ольжич О. Вибрані твори / Олег Ольжич. – 2 -ге вид. – К. : Смолоскип, 2009. – 664 с.
6. Ланглуа А. Святе Письмо в європейській культурі. Біблійний словник / А. Ланглуа, А. Ле Муане, Ф. Спірс, Тібо, М. Требюшон, Д. Фуїу; [пер. з фр.]. – К. : Дух і літера, 2004. – 320 с.
7. Катрій Ю. Я. Наша християнська традиція / Юрій Катрій. – Нью-Йорк – Рим : Вид-во: ОО. Василян, 1988. – 396 с.
8. Митрополит Михаїл. Поширений катехізис Православної Церкви Христової / Митрополит Михаїл. – Кенсінгтон – США – Київ : Воскресіння, 1992. – 176с.
9. Потапенко О. І. Словник символів / О. І. Потапенко., М. К. Дмитренко, Г. І. Потапенко, В. В. Куйбіда, В. П. Коцур. – К. : Народознавство, 1997. – 156 с.
10. Кононенко В. І. Символи української мови / Віталій Кононенко. – Івано-Франківськ : Плаї, 1996. – 270 с.
11. Розумний Я. Від символізму до екзистенціалізму: християнські елементи в українській поезії ХХ століття / Я. Розумний // Науковий конгрес у 1000-ліття хрещення Руси – України. – Мюнхен, 1988– 1989. – 497 с.
12. Дмитрів І. І. Християнська символіка у поезії католицьких письменників Західної України міжвоєнного періоду ХХ століття : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.01.01/ Дмитрів Ірина Іванівна. – Дрогобич, 2007. – 196 с.
13. Єрмоленко С. Я. Новий словник епітетів української мови / С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко, С. П. Бибики. – К. : Грамота, 2012. – 488 с.
14. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: в 2-х томах / А. А. Бурячок, Т. М. Гнатюк та ін. – Київ : Наукова думка, 1999. – Т. I. – 1026 с.

REFERENCES (TRASLATED & TRANSLITERATED)

ESUM – Etymologichnyi slovnyk ukrainskoi movy: V 7 tt. [ESUM – Etymologic dictionary of Ukrainian: In 7 tt.] / za red. O. S. Melnychuka. – K. : Naukova dumka, 1982–2006. – T. 1–5.

Slovar ukrainskoi movy [Slovar' of Ukrainian] / za red. B. Hrinchenka. – K. : Naukova dumka, 1996. – T. 1–4.

SUM – Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of Ukrainian] / Za red. I. K. Bilodida. – K. : Naukova dumka, 1970–1980. – T.1–11.

SUM XVI–XVII – Slovnyk ukrainskoi movy XVI–pershoi polovyny XVII st. [SUM of XVI–XVII – Dictionary of Ukrainian of XVI–of the first half of the XVII item] / Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NANU. – Lviv, 1994. – Vyp. I. – 151 s.

1. Morenets V. P. Suchasna ukrainska liryka (osoblyvosti rozvytku i lohika samorukhu) [Modern Ukrainian lyric poetry (features of development and logic of samorukhu)]: dys. na zdobuttya nauk. stupeya doktora filol. nauk : 10.01.01/ Morenets Vitalii Pylypovych. – K., 1994. – 442 s.
2. Ivanyshyn P. Oleh Olzhych – herold neskorenoho pokolinnia [Oleg Ol'zhich is a herald of unsubdued generation] / Petro Ivanyshyn. – Drohobych : Vidrodzhennia, 1996. – 220 s.
3. Olzhych O. Tsyta delia dukha [Citadelya spirit] / Oleh Olzhych. – Bratyslava, 1991. – 246 s.
4. Shevchenko V. M. Slovnyk-dovidnyk z religiiieznavstva [Reference dictionary-book from religieznavstva] / V. M. Shevchenko. – K. : Nauk. dumka, 2004. – 560s.
5. Olzhych O. Vybrani tvory [Vybrani works] / Oleh Olzhych. – 2 -he vyd. – K. : Smoloskyp, 2009. – 664 s.
6. Lanhlua A. Sviate Pysmo v yevropeiskii kulturi. Bibliini slovnyk [The sainted Letter in the European culture. Biblical dictionary] / A. Le Muane, F. Spirs, Tibo, M. Trebiushon, D. Fuiiu; [per. z fr.]. – K. : Dukh i litera, 2004. – 320 s.
7. Katryi Yu. Ya. Nasha khrystyianska tradytsiia [Our christian tradition] / Yurii Katryi. – Niu-York – Rym : Vyd-vo : OO. Vasyliaan, 1988. – 396 s.
8. Mytropolyt Mykhail. Poshyrenyi katekhizys Pravoslavnoi Tserkvy Khrystovoi [Widespread catechism of Orthodox Church dominical] / Mytropolyt Mykhail. – Kensinghton – SShA – Kyiv : Voskresinnia, 1992. – 176 s.
9. Potapenko O. I. Slovnyk symboliv [Dictionary of characters] / O. I. Potapenko, M. K. Dmytrenko, H. I. Potapenko, V. V. Kuibida, V. P. Kotsur. – K. : Narodoznavstvo, 1997. – 156 s.
10. Kononenko V. I. Symvoly ukrainskoi movy [Characters of Ukrainian] / Vitalii Kononenko. – Ivano-Frankivsk : Plai, 1996. – 270 s.

11. Rozumnyi Ya. Vid symbolizmu do ekzystentsializmu: khrystyianski elementy v ukrainskii poezii XX stolittia [From symbolism to existentialism: christian elements in the Ukrainian poetry of XX age] / Ya. Rozumnyi // Naukovyi konhres u 1000-littia khreshchennia Rusy – Ukrainy. – Miunkhen, 1988– 1989. – 497 s.
12. Dmytriv I. I. Khrystyianska symbolika u poezii katolytskykh pysmennykiv Zakhidnoi Ukrainy mizhvoiennoho periodu XX stolittia [Christian symbolism in the poetry of catholic writers of Western Ukraine of intermilitary period of XX age] : dys. na zdobuttya nauk. stupeya kand. filol. nauk : 10.01.01 / Dmytriv Iryna Ivanivna. – Drohobych, 2007. – 196 s.
13. Yermolenko S. Ya. Novyi slovnyk epitetiv ukrainskoi movy [New dictionary of epithets of Ukrainian] / S. Ya Yermolenko, V. I. Yermolenko, S. P. Bybyk. – K. : Hramota, 2012. – 488 s.
14. Buriachok A. A. Slovnyk synonimiv ukrainskoi movy: v 2-kh tomakh [A dictionary of synonyms of Ukrainian: in 2 volumes] / A. A. Buriachok, T. M. Hnatiuk. ta in. – Kyiv : Naukova dumka, 1999. – Т. I. – 1026 s.

Матеріал надійшов до редакції 13.06. 2013 р.

Мысько И. Р. Сакральное онимное пространство поэзии Олега Ольжича.

В статье идет речь о синонимических рядах теонимной лексики в творчестве Олега Ольжича. Фактический материал проиллюстрирован примерами из наиболее полного собрания поэзии (зборник "Избранное"). Эволюция сакрализмов прослеживается с учетом лексикографических источников. Сакральное онимное пространство рассматривается в рамках понятийных групп: Бог Отец, Бог Сын, Бог Дух Святой. Внимание уделяется античным мифонимам и агионимам, а именно символа Богородицы.

Mys'ko I. R. Onimnyy Sacred Space of Oleh Olzhych's Poetry.

The article considered synonymous rows of the teonimnyy lexicon in Oleh Olzhych's creativity. The factual material is analyzed on the basis of lexical-semantic organization of vocabulary and submitted by the most comprehensive edition of the author's poetry (collection "Vybrane"). Evolution sakralizmiv traced considering lexicographic sources. Sacral onimnyy space considered within conceptual groups: God the Father, God the Son, God the Holy Spirit. Attention is given to the ancient mifonimam and ahionimam, namely the character of God.